

2. Заббарова О.А. Бухгалтерская (финансовая) отчетность организации: [учеб. пособие по специальности «Бухгалт. учет, анализ и аудит»] / О.А. Заббарова. – Москва: Эксмо, 2009. – 314 с.
3. Медведев М.Ю. Общая теория учета – естественный, бухгалтерский и компьютерные методы / М.Ю. Медведев. – М.: Дело и Сервис, 2001. – 751 с.
4. Уткина С.А. Типичные ошибки в бухгалтерском учете и отчетности: Выявление и исправление / С.А. Уткина. – М.: Омега-Л, 2007. – 264 с.
5. Кулаковська Л. П. Основи аудиту / Л.П. Кулаковська – Львів: Новий світ – 2002. – 504 с.

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

*Харченко М.О., асистент кафедри обліку і аудиту,
Гривко Т.О., студент,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

В умовах переходу економіки на засади сталого розвитку екологічний аудит є важливим інструментом оцінки впливу суб'єктів господарювання на навколишнє середовище, контролю за дотримання ними вимог законодавства, підтвердження достовірності екологічних показників звітності компанії. Роль такого аудиту посилюється з впровадженням інноваційних підходів менеджменту в умовах дефіциту та зниження якості природних ресурсів, підвищення впливу екологічних показників на інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність компаній на ринку.

Екологічні проблеми України загалом не відрізняються від відомих світових проблем: зміна клімату, зокрема ослаблення озонового рівня; забруднення атмосфери з утворенням кислотних опадів й отруйних речовин; виснаження і забруднення поверхневих вод і ґрунту; скорочення площі лісів; зниження здатності природного середовища до самоочищення і самовідновлення.

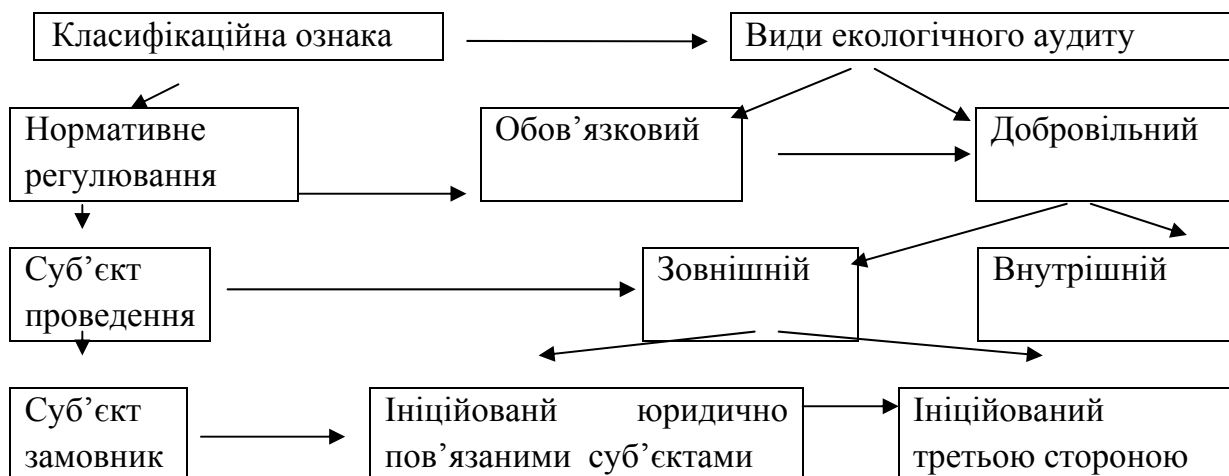
Поширення і розвиток екологічного аудиту в Україні вимагають розробки ефективної теоретико-методологічної бази, дієвих механізмів практичного застосування, що відповідають сучасним запитам бізнесу, держави, суспільства щодо екологічної безпеки довілля, товарів і послуг.

Враховуючи актуальність вказаного вище питання, проблеми екологічного аудиту досліджували ряд вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них, зокрема, Л. Максимів, Я. Мех, О. Михайлюк, І. Пожарицька, І. Потравний, В. Шевчук та ін. Інформаційно-аналітичне і методичне забезпечення, теоретико- економічні засади екологічного аудиту вивчали В. Базилевич, Г. Купалова та ін. Інтеграцію та розвиток екологічного аудиту в системі управління навколишнім середовищем розкрили Г. Серов, В. Сидорчук.

Незважаючи на проведені наукові дослідження, донині залишається ряд фундаментальних питань екологічного аудиту, які потребують критичного аналізу, вивчення та удосконалення. Зокрема, потребує уточнення, систематизації та уніфікації сукупність класифікаційних ознак, що застосовуються для виокремлення видів та форм екологічного аудиту. Відсутність науково обґрунтованої класифікації екологічного аудиту гальмує подальше удосконалення його методологічних засад, ускладнює процеси розробки та узгодження технічних завдань, формування вартості такого виду аудиту.

Відповідно до ст.1 Закону України «Про екологічний аудит», екологічний аудит – це документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, що включає збирання і об'єктивне оцінювання доказів для встановлення відповідності визначених видів діяльності вимогам законодавства України про охорону навколишнього природного середовища та іншим критеріям екологічного аудиту [1]. У відповідній Постанові Верховної Ради України впровадження екологічного аудиту віднесено до національного рівня управління [2]

Найпоширенішим в Україні нині є екологічний аудит суб'єктів господарської діяльності. Дотримуючись принципів розподілу, пропонуємо наступну класифікацію екологічного аудиту суб'єктів господарської діяльності (див. рис.).

*Рис. Класифікація екологічного аудиту суб'єктів господарської діяльності
Джерело: розроблено автором*

Для України «екологічний аудит» є відносно новим, тоді як у промислово розвинених країнах світу (як уже відмічалось вище) – Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів 71 Канаді, Великобританії, Нідерландах, США, Швеції, інших країнах ЄС, воно відоме вже упродовж 20–30 років і набуло великого поширення.

Аналізуючи вище викладене, можна зробити такі висновки:

1. Види екологічного аудиту, приведені у нормативно-правових актах і наукових публікаціях, мають фрагментарний, безсистемний характер і виокремлені для задоволення інформаційних потреб певної групи користувачів. Актуальним нині є

уточнення, систематизація та уніфікація сукупності класифікаційних ознак екологічного аудиту.

2. Класифікація екологічного аудиту – це сукупність видів екологічного аудиту, об'єднаних в систему, яка розкриває суть і функції аудиту як елемента системи екологічного менеджменту та інструмента екологічної політики.

3. На початковому етапі класифікації екологічного аудиту доцільно застосовувати ознаку «об'єкт аудиту», виділяючи аудит суб'єктів господарювання, аудит територій (територіально-адміністративних одиниць) і аудит природних ресурсів.

4. Для виокремлення видів екологічного аудиту суб'єктів господарювання необхідно використовувати такі класифікаційні ознаки: нормативно-правове регулювання, суб'єкт-виконавець, замовник аудиту, охоплення об'єкта аудиту, предмет аудиту, критерії аудиту та ін.

Список літератури:

1. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р, № 1862 – IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // zakon1.rada.gov.ua.

2. ДСТУ ISO 14001:2009 «Система управління навколишнім середовищем» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www/iso14000ukraine.org.ua.